

Untouchable, monumental and intimate:
on feminized mysticism and occult weaving

Hanna Larsson

Masterprogrammet i konsthantverk med inriktning textil konst

Högskolan för Design och Konsthantverk

Konstnärliga fakulteten, Göteborgs Universitet 2018

Handledare: Lea Porsager

Examinator: Katarina Andersson

Opponent: Karin Lundgren Tallinger & Åsa Pärson

Abstract

I work with weaving as an alchemical formula, a thought experiment and a ritual gesture. I am driven by a presence of great sensitivity and tactile sensibility. For me weaving is ambivalent, ambiguous, intense and serious.

Through the process I use different voices, mime them, translate them and repeat. Every step of weaving and its preparations are repetitive. For me the repetition is ritual, a hymn said over and over, which eventually is expanding beyond the weave and me.

This project revolves around the connection between weaving and spiritual séances, with starting-point in a study of four female mystics: Helena Blavatsky, Annie Besant, Mechthild von Magdeburg and Hilma af Klint. With weaving as method, I want to put attention to affective, emotional and bodily forms of mysticism that through history has been associated with women. What can we learn from the mystics in questions about sensuality, embodiment, perception and knowledge? I want to manifest a feminist perspective on materiality and sensuality based on the methods of these mystics. How can I use weaving as a practice rather than a citation of mystics' practices?

The result consists of an installation of copper and silk weavings in a spiral construction, and this text material in which I aim to present a correlation of the different voices I want to activate through this project.

Keywords: weaving, textile, mysticism, feminism, occultism, ritual, séance, silk, copper, installation, materiality, immateriality, Blavatsky, Besant, von Magdeburg, af Klint

Innehållsförteckning

Inledning	7
Besvärjelse	11
Om feminiserad mysticism och ockult vävning	12
Seansen	15
Glödande inifrån och blödande utifrån	16
Det gudomliga såret	20
Konklusion	29
Tack	31
Bildförteckning	33
Referenser	35

Inledning

”Untouchable, monumental and intimate” handlar om vävning som en ritual gest, ett tankeexperiment och en alkemisk formel.

Jag har fyra kvinnliga mystiker som min huvudsakliga inspirationskälla: Helena Blavatsky, Mechthild von Magdeburg, Annie Besant och Hilma af Klint.¹

Jag har studerat dem och deras praktiker under lång tid, sett samband mellan dem, och framförallt känt en samhörighet till dem genom mitt arbete. I det här projektet har jag försökt att använda mig av deras metoder i min vävning.

Med utgångspunkt i dessa fyra mystikers praktiker, och med väven som min metod, vill jag belysa affektiva, kroppsliga och ofta smutskastade former av mysticism som genom historien kopplats till kvinnor.² Vad kan vi lära av mystikernas förhållningssätt i frågor om sinnlighet, kroppslighet, perception och kunskap?

Genom att betrakta vävning som en ritual som är nära besläktad med seansen, vill jag använda den för att synliggöra denna kroppslighetens och sinnlighetens kunskap som jag anser att mystikerna representerar. Jag vill manifesteras ett feministiskt perspektiv på materialitet och sinnlighet som grundar sig i mystikernas metoder. Hur kan jag använda vävning som ett utövande snarare än ett citerande av mystikernas praktiker?

Genom processen använder jag mig av olika röster, härmar dem, översätter dem och upprepar. Den metoden har jag lärt mig av Luce Irigaray.³ Alla andra viktiga metoder har jag lärt mig av mystikerna.

Den här texten utgör ett försök att framställa en växelverkan mellan de olika röster som jag vill aktivera genom min vävning.

¹ Helena Blavatsky (1831-1891) var ett spiritistiskt medium och grundare av Teosofiska samfundet 1875 i New York. Madame Blavatsky utgav 1888 *Den Hemliga Läran*, teosofernas viktigaste skrift. Året därpå, 1889, blev Annie Besant en av Madame Blavatskys anhängare. Besant (1847-1933) hade varit radikal ateist, sedan sökt sig till marxismen och de socialistiska Fabianerna, varit involverad i Tändsticksflickornas strejk 1888 och medlem i Londons skolkommision. Samma år som Annie Besant anslöt sig till teosofiska samfundet i London blev Hilma af Klint (1862-1944) medlem i rörelsens svenska samfund. Tillsammans med Anna Cassel, Sigrid Hedman, Cornelia Cederberg och Mathilde N grundade Hilma af Klint gruppen ”De Fem”. I gruppen utfördes experiment med seanser, och de budskap som framträdde översattes till bilder.

² I motsats till en manlig spekulativ, intellektuell och ofta uttalat anti-visionär form av mystik. Här hänvisar Amy Hollywood till Caroline Walker Bynum, *Jesus as mother: studies in the spirituality of the high middle ages* (Berkeley: University of California Press) 1982 (s. 172 och 182-184)

³ ”Irigaray’s strategy is to mime rather than cite mystical texts, thereby simultaneously giving voice to and supplanting them” Amy Hollywood, Beauvoir, Irigaray, and the Mystical, *Hypatia*, Vol. 9, No 4. *Feminist philosophy of religion* (Autumn 1994) pp.158-185

”Jag har här bibehållit beteckningen mystiker i dess traditionella betydelse. Men som vi har sett är detta inte helt oproblemiskt. Frågan är dock vad vi ska kalla dessa kvinnor, nunnor och beginer. Ett alternativ begrepp kunde vara ”författare”, men inte heller det känns helt bra eftersom det skulle överbetona skriftspråkets betydelse. På motsvarande sätt är ”tänkare” eller ”intellektuell” inte heller fullt fungerande eftersom dessa kvinnor var lika mycket ”kännare” och ”lyssnare”. ”Filosof” eller ”teolog” skulle överbetona ett systematiserande skrivande. ”Troende” eller ”andlig” skulle inte vara lyhört mot det vetande som dessa kvinnor anser sig nå och låsa in dem i en strikt religiös tradition. Det verkar som att alla epitet har formats av dikotomier mellan man och kvinna, själ och kropp, skrift och tal, förnuft och känsla och därför passar dåligt på en tradition där människan tänkande, kännande och förnimmande försöker relatera till människans gränser och det oändliga i det ändliga. Det är i detta begreppsrika landskapet mystikbegreppet framstår som ett av de bättre. Det hävdar en vishetstradition som är förknippad med erfarenhet som sträcker sig bortom det kalkylerbara, en vishetstradition som förbinder det filosofiska med såväl sinnlighet som andlighet. På så vis var Mechthild en mystiker.”⁵

⁵ Jonna Bornemark, *Kroppslighetens mystik: en filosofisk läsning av Mechthild von Magdeburg (Volante)* 2015

Besvärjelse

Den första är det växande begäret, den andra den strömmande smärtan, den tredje den brännande förmimmelsen i själ och kropp, den fjärde den med stor vaksamhet bevakade ständiga upprepningen.

Och när du fastnar i rädslan,
är väven en slags tröst, men också motsatsen till tröst.

Den strömmar genom sinnena och stormar med alla dygder mot själen. Så länge väven växer i själen, så stiger denna stora längtan och strömmande öppnar du dig för den härliga vidhet och den söta evighet och det skarpa genomskådandet av alla ting och den besynnerliga förtrogenhet utan avbrott som kommer mot dig. Öppet sår och öppet bröst, såren strömmar så att själen och väven blir levande och friska. (Det vita lammet med dess röda sår mellan tänderna i hennes mun)

Om du tordes slunga ut den - rädslan - och inte dämpa den, följa våldets princip, nattens, begärets. I den finns ett hus som heter smärtoriket, det är det hus i vilket din själ är fångad, din kropp.

Besvärjelsen består av citat ur:

Jonna Bornemark, *Kroppslighetens mystik: en filosofisk läsning av Mechthild von Magdeburg* (Volante) 2015
Sara Stridsberg, förord till *Emily L.* av Marguerite Duras (Modernista) 2011, s. V och VII

Se Referenser på sidan 35 för att läsa citaten i sin ursprungliga form

Om feminiserad mysticism och ockult vävning

Betydelsen av ordet ”ockult” är att dölja, hölja, förborga, hålla hemlig. Begreppet mystiker härstammar från grekiska ”mysterion” som betyder hemlighet eller hemlig lära. Urformen betyder ungefär ”jag stänger mina ögon”.⁶

Min relation till mystikerna började som en fascination för spiritismen och naturvetenskapens ockulta rötter. Spiritisternas perspektiv på materialens gränser och symbolik förändrade min syn på materialitet och immaterialitet, synlighet, sinnlighet och feminism.

Filosoferna Luce Irigaray och Simone de Beauvoir argumenterar för mystiken som den enda plats i västerländsk historia där kvinnor uppnått oberoende subjektivitet.⁷ För mig är det ett trigande påstående. Med några få undantag var de första kvinnorna som i vår del av världen uttryckte sig i text kristna mystiker, alltså kvinnor som hävdade extraordinära upplevelser av det gudomliga och/eller förening med gud som både berättigade deras skrivande och var deras ämne för skrivande.⁸ En av dem var Mechthild von Magdeburg.

Gruppen ”De Fem”, som bildades av Hilma af Klint, Anna Cassel, Sigrid Hedman, Cornelia Cederberg och Mathilde N 1896, utförde experiment med seanser som dokumenterades noggrant. Gruppen utvecklade automatisk skrift och automatiskt tecknande som krävde att de gjorde sig mottagliga och tog avsked från inlärd tankemönster.⁹ De övningar som de instruerades att utföra under seanserna syftade till att lära sig att lita på meddelandena. Det automatiska tecknandet var en övning i glömska.

För teosoferna innebär medialitet¹⁰ förlust av självkontroll, beroende av medieguide och avsaknad av rationalitet. Hilma af Klint befinner sig därför mellan två världar. Å ena sidan uppfattar hon sig själv som medium, å andra sidan bestämmer hon själv sin roll som medium, (och går senare med i teosofiska samfundet).¹¹

Mitt fokus är inte att försöka tala om vad som är eller var sant eller inte. Desto viktigare anser jag det vara att ställa frågan: i vems intresse ligger det att avfärda seanserna och medierna som nonsens?

Seans definieras av nationalencyklopedin som en sittning eller session, en sammankomst med syfte att framkalla paranormala fenomen. Den kan också förstås som en ritual. Ritual betyder egentligen regler eller ordning för en ceremoni eller rit. Rit i sin vanligaste betydelse är en religiös eller magisk ceremoni. Ceremoni är en händelse som utspelar sig i en fast form och har en bestämd betydelse.

Med konstnären Birgitta Nordströms ord: ”Riten är ett pågående gestaltande perspektiv som bygger på upprepning, igenkänning och förändring. [...] Dekoren på de rituella tingen, tecknen som ristas, bränns eller sys in, placerar in föremålen i en bestämd kontext och förstärker handlingen.”¹²

En annan konstnär som jag inspireras av som arbetar med ritualen som form är Ylva Snöfrid:

”Earlier her artist name was Ylva Ogland, actually her first name was Ylva Snöfrid and last name Ogland, but she was called Ylva Ogland. Since early childhood she lived in the imagination that Snöfrid was her mirror twin, who had her own persona and lived in the mirror world. For many years Ylva Ogland tried to get Snöfrid out to the real world through rituals, substances, paintings and big marionette dolls. As a consequence of this process Ylva and Snöfrid transmuted to One, the artist and the artistry became one, became me - Ylva Snöfrid”.¹³

⁶ Jonna Bornemark, *Kroppslighetens mystik* (s 42)

⁷ Amy Hollywood, *Sensible ecstasy: mysticism, sexual difference and the demands of history* (University of Chicago Press) 2002 sida 6

⁸ Amy Hollywood, *Sensible ecstasy* sida 6

⁹ Hilma af Klint – *Abstrakt Pionjär* (Moderna Museet Stockholm) 2013 (s 41)

¹⁰ medialitet betyder: förmågan att förmedla kontakt med andevärlden

¹¹ Hilma af Klint – *Abstrakt Pionjär* (s 119)

¹² Birgitta Nordström, *I ritens rum – om mötet mellan tyg och människa* (Licentiatuppsats i ämnet Konsthantverk vid Högskolan för design och konsthantverk – Konstnärliga fakulteten, Göteborgs universitet) 2016 (s 40 och 41)

¹³ <http://www.ylvasnofrid.com/>

Likheterna mellan seansen och vävningen handlar om koncentration, meditation och repetition. De har ofta utövats i hemmen och oftast av kvinnor. Likheterna har alltid funnits där utan att jag varit medveten om det. Nu använder jag mig av det, begränsar världen till rummet som är vävstolen.

Sista helgen i oktober 2017 uppmärksammades Annie Besants 170-årsdag med en konferens på Teosofiska Samfundets högkvarter i London. Jag deltog i konferensen för att för att få en bild av vad Teosofiska Samfundet är idag. Jag uppskattade Marie Terriers föredrag om Annie Besants år i den socialistiska rörelsen, hennes inblandning i London matchgirls strike 1888 och tidskriften *The Link*, men i övrigt kände jag ett behov av avståndstagande. Efter konferensen kom jag till insikt om att det inte är teosofi idag utan den brännande tiden runt sekelskiftet samt Besant och Blavatsky som personer jag vill fokusera på.

När Helena Blavatsky grundade Teosofiska samfundet 1875 hade kvinnor fortfarande inte tillträde till universiteten.¹⁴ De spiritistiska rörelserna kunde fungera som en form av utbildningsinstitution, och även erbjuda en plats för kvinnor att experimentera med auktoritära roller.¹⁵

Till skillnad från beginrörelsen som (600 år tidigare) uppstod av sig själv, utan specifik grundare, specifik regel eller något överhuvud, har teosofin ”Den hemliga läran” författad av Helena Blavatsky 1888. Den lär att det gudomliga varat är inneboende i varje varelses själ. Den cykliska lagen gäller för tillvarons alla områden och dess rörelse är rytmisk.¹⁶

Det är framförallt Den hemliga lärans själsbegrepp och hur det förhåller sig till kroppslighet och alke-mi som intresserar mig. Nedan är ett utsnitt från kapitlet ”Tillvarons vävnad”.

Med uttrycken ”vävens utvidgning och sammandragning” menas här den pulserande rörelsen - en regelbunden utvidgning och sammandragning av det oändliga som vi kan kalla materiens väsensämne - som orsakar den allmänna vibrationsrörelsen hos atomerna.

”11. Den (väven) vidgar sig, när elden (Fadren) andas därpå; den sammandrager sig, när den beröres av Modrens (materiens ursprung) andedräkt. Då skiljas och sprida sig sönerna (elementen med sina respektive makter och intelligenser) för att vid slutet av den stora dagen återvända till sin moders sköte och åter bli en med henne (a). När den (väven) svalnar, varder den strålande. Dess söner vidga och sammandraga sig förmedelst sina egna jag och hjärtan; de omsluta oändligheten (b).”¹⁷

En sak som förenar mina fyra mystiker, över den stora tidsskillnaden mellan det ockulta sekelskiftet och den medeltida beginrörelsen, är att vad de gör suddar ut gränserna mellan handling och kontemplation, känsla och förnuft, kropp och själ.¹⁸ Jag vill också göra det.

¹⁴ I Sverige fick kvinnor studera vid universiteten 1873, eller: fick rätt att ta examen på filosofisk och medicinsk fakultet och på lägre nivåer inom juridisk fakultet, men kunde varken göra karriär inom universiteten eller inneha de högre tjänsterna inom staten enligt grundlagen, och inte heller studera vid den teologiska fakulteten.

Hilma af Klint studerade porträttmåleri på Tekniska skolan (idag Konstfack) 1880 och på Kungliga Konstakademien 1882-87. Först 1927 fick flickor tillträde till de allmänna läroverken (motsvarande dagens gymnasieskola) och fick därmed samma utbildningsrättigheter som pojkar och blev behöriga till högre studier på samma villkor.

<http://www.uka.se/fakta-om-hogskolan/den-svenska-hogskolans-historia/kvinnornas-universitetshistoria.html>

<https://www.hilmaafklint.se/about-hilma-af-klint/>

<http://www.uka.se/fakta-om-hogskolan/den-svenska-hogskolans-historia/kvinnornas-universitetshistoria/kvinnornas-universitetshistoria-1900-och-framat.html>

¹⁵ Marco Pasi, *The modernity of occultism: reflections on some crucial aspects*, ur *Hermes in the academy: ten years' study of western esotericism at the university of Amsterdam* (Amsterdam University Press) 2009

¹⁶ H.P. Blavatsky, *Den hemliga läran* (Teosofiska bokförlaget Stockholm) 1966 (s 46)

¹⁷ H.P. Blavatsky, *Den hemliga läran* (s 109)

¹⁸ ”These twentieth-century intellectuals admire a figure like Angela of Foligno because she subverts the very distinctions between action and contemplation, emotion and reason, and body and soul, effecting through her words a disruption of the boundaries between them” Amy Hollywood, *Sensible ecstasy* (s 6)

Seansen

Mediet trädde in i seansrummet iförd endast ett blått nattlinne.¹⁹ De brustna trådarna ersattes av handspunnet silke med fastknutna vikter. Mediets hår släpptes ut. Håret kammades noggrant men inget misstänkt hittades.

Vävningen började, men efter bara fem minuter behövde väverskan avbryta. Varje ny kontrollmetod tog hon emot som en attack, och på detta följde ofta emotionell upphetsning, tårar, sömnlösa nätter och negativa seanser.

En dimma av substanser produceras, mestadels förbundna med hennes kropp, på bröstet och i hennes knä, på halsen eller i huvudet.²⁰ Materialets storhet föreslås av det faktum att det inte sjunker men svävar i luften.

Mediets skick och historia utesluter användningen av vaginans som gömställe.²¹

126 139 372 565 657 810 1168 1358 1543 1642 1822 1959 2014 2150 2145 2259 99 403 700 820
1114 1312 1563 1746 1845 1873 2147 70 124 299 424 440 583 946 986 1085 1226 1312 1457 1530
1603 1991 122

Efter blixtljuset fick seansen avslutas.

¹⁹ Albert von Schrenck-Notzing, *Phenomena of materialisation* (The Edinburgh Press) 1923

²⁰ Albert von Schrenck-Notzing, *Phenomena of materialisation* (The Edinburgh Press) 1923

²¹ Albert von Schrenck-Notzing, *Phenomena of materialisation* (The Edinburgh Press) 1923

Glödande inifrån och blödande utifrån

Min vävning drivs av en närvaro som också är en stor känslighet. Den är ambivalent, tvetydig, intensiv och allvarlig. Jag väver så att jag blir yr när jag stannar. Alla vävningens moment och förberedelser är repetitiva. Jag använder upprepadet som en ritual gest, en hymn som sägs om och om igen, och som i slutändan sträcker sig utanför väven och mig. En hinna mellan mig själv och världen som är borta. I mitt verk är spiralen eller snäckan en symbol en tillflykt och ett skydd, expanderandes på samma gång utåt och inåt. Ej möjlig att överblicka, inte heller att passera igenom. Snäckan lever i ett tjockt nu, där tankar är ting, och passionerade konstruktioner av nät av förbindelser växer, vidgas – kommer till genom akten att väva.

Jag väver öppningar, delar varpen och sluter den kring en pärla, en hårlock, eller ingenting. Jag tar ut min kopparspiral och väver in den. Den betyder inget särskilt mer än att jag haft den i min livmoder en lång tid.

Silket är problematiskt och bland det vackraste jag vet. När silkeslarven är redo, slutar den äta och spinner in sig i en tät och beskyddande kokong bestående av en enda silkestråd. Där inne blir masken långsamt till en fjäril. När den är färdig bryter den sig ut ur kokongen (om ingen hunnit plocka och koka den för att haspla silket).

Alla mina material är valda efter symbolisk ordning, antingen som redan finns eller som jag konstruerar i efterhand. Koppar står för balans mellan nödvändighet och gift, silke för balans mellan skydd och våld. I för stor mängd är kopparen giftig, det har utnyttjats för att avliva träd och önskad växtlighet såväl som ett skyddande vapen i livmodern.

Glaset är pärlor. Hårlocken handlar om ett element av kontroll. De spiritistiska medierna på 1800-talet var kvinnor eller unga flickor som leddes av en äldre och mer erfaren medieguide.

För mig är hårlocken en referens till mediets pendlande mellan makt och maktlöshet, i full kontroll och utom kontroll. Håret är mitt eget från när jag var 19. Hästen symboliserar den lilla flickan, som innan allt började.

Väven i silver refererar till alkemisk symbolik, i vilken sju metaller sattes i samband med de sju klassiska himlakropparna. Silver domineras av månen, och beskrivs med månen som symbol i alkemiskt symbolspråk. Koppar domineras av Venus och beskrivs med Venussymbolen.²² Silverväven är vävd under 4 dagar från och med mars nymåne.

Videung med glasskärvor är en symbol för något nytt och oförstört som också är vasst och farligt. Träklottet är en hommage till Louise Bourgeois, fällhugget är det första snittet för att fälla ett träd.²³ De trassliga varpflätorna som markerar spiralens yttre linje har jag sparat från olika tillfällen då jag försökt väva men misslyckats.

Spiralen och snäckan är en symbol för en transformerande rörelse utan början eller slut. Den spiralformade konstruktionen som vävarna hänger från kommer till tidigt i processen. Jag tittar på Hilma af Klints verk och anteckningar, resonerar fram och tillbaka om hur slutet eller öppnet ska vara. Min slutgiltiga skiss är så stor som den får plats på min arbetsplats i ateljén. Jag tillverkar den efter första vävperioden men före de två följande, så jag har lång tid att pröva den. Vad för slags material ska leda betraktaren in? Vad ska pågå där inne? Om vävningen är ritualen, vad är spiralen?

²² Bildningspodden #1 Det ockulta sekelskiftet 4 november 2015

²³ Louise Bourgeois 1911-2010

På frågan: varför arbetar du i så stor skala? svarar Louise Bourgeois:

”I want to create my own architecture so that the relationships of my forms and objects are fixed. Sometimes I need the large scale so that the person can literally move in relationship to the form. The difference between the real space and the psychological space interests me and I want to explore both. For example, the spiders, which are portraits of my mother, are large because she was a monument to me. I want to walk around and be underneath her and feel her protection.”²⁴

Min intention är att en ska kunna gå in i spiralen, men inte hela vägen till mittpunkten. Den ska förbli okänd och onåbar. I maj kommer jag till insikt med att jag ser på spiralen som samma som vävningen: spiral=väv=spiral (som inte tar slut utan fortsätter pågå, ej möjlig att överblicka, inte heller att passera igenom, expanderandes inåt och utåt utan början eller slut). En skulle kunna tänka det motsatta, att varpens slut är det mest tydliga av alla avslut. Jag ser den som avsnitt eller glimtar som är delar av en större helhet. Den aspekten försöker jag förstärka genom att hänga vävarna i sin egen varp. Jag avslutar inte vävarna, klipper bara ner dem, och knyter fram varpen för nästa. Ingen varp är bortklippt.

I en illustration från 1917 talar Hilma om att spiralen som löper motsols hör samman med tankens kraft. Den spiral som löper medsols hör däremot till känslkraften.²⁵ Enligt illustrationen, i vilken rörelsen definieras inifrån och ut, löper min spiral medsols.

Jag tänker att det handlar om hur betraktaren först rör sig inåt i spiralen (rörelsen utifrån är motsols = tankens kraft) för att sedan röra sig utåt (rörelsen inifrån är medsols = känslkraft).

Det finns en aspekt av verket som betraktaren enbart får uppleva genom dokumentation – natten.

I ljuset av dagen är vävarna nästan transparenta men i mörkret i natten blixtrar dem. Det är viktigt för mig att verket lever men också vilar.

(Hästarna är omslutna av natten men i blixterns sken framträder spindelnät, tagel och grässtrån. Fölet står blickstillt med blicken orolig, blank. I det ögonblick ljusskenet dör är hästarna borta.)

²⁴ Rachel Cooke intervjuar Louise Bourgeois for The Guardian 2007 <https://www.theguardian.com/artanddesign/2007/oct/14/art4>

²⁵ Hilma af Klint – Abstrakt Pionjär (Moderna Museet Stockholm) 2013 (s 45)
Ill. 13, Titel saknas, 1917 (s 39)

Det gudomliga såret

Amy Hollywood skriver: "[Luce] Irigaray's work suggests that women need publicly recognized processes of identification and mourning. Attention to late medieval women's mysticism and the ways in which it performs its affective work suggests that we may also need sites for more fully embodied practices."²⁶

Vad för slags förkroppsligad praktik är egentligen vävningen, och vad är den kapabel att göra? Vad är jag kapabel att göra genom den?

Vävarna, är det fysiska material som är resultatet av vävningen. Jag förhåller mig till vävarna som konstruktioner av informationer och röster som jag sätter samman, översätter och aktiverar i ritualen. I processen plockar jag från esoteriska skrifter, samtida filosofer, historiska konstnärer och författare, och jag citerar endast kvinnor (med ett undantag som är "Phenomena of materialisation" av Albert von Schrenck-Notzing).

Jag tror på väven som ett sammanförande, på att det uppstår något i den, något som ej är synligt när var sak står för sig. Det är inte olika material som enheter, utan det som uppstår när de sammanförs som blir meningsfullt. Sara Ahmed uttrycker det som jag menar när jag säger att min vävning är en feministisk metod: "Feminismen är central för hur vi skapar kunskap; hur vi skriver, vilka vi citerar. Jag tänker på feminism som ett byggprojekt: om våra texter är världar, så måste de byggas med feministiskt byggmaterial. Feministisk teori skapar världar. Det är därför vi måste stå emot lockelsen att göra feministisk teori till enbart ett redskap, något som kan användas i teorin för att sedan stoppas undan."²⁷ Jag menar, att jag av mystikerna har lärt mig hur vävningen kan bli min metod att skapa världar.

Utan intention att nå särskilda svar, har jag gjort en formel för ett tankeexperiment som är inspirerat av Donna Haraways modell "SF". I formeln framhävs den dolda informationen som finns gömd i bindningens slutgiltiga form. Ett exempel på hur jag skulle använda den är: [silke-glas-Mechthild-Snöfrid-Irigaray](#), eller: [medium-koppar-sorg-extas-kropp](#)

Den slutliga bindningen illustrerar det nätverk av beståndsdelar som tillsammans utgör en större begriplig helhet.

Modellen kan också användas som en alkemisk formel, byt då ut informationerna i färgerna till exempelvis silke, koppar eller silver. En väverska kan sedan utläsa hur delarna hänger samman/är samma.

"An ubiquitous figure in this book is SF: science fiction, speculative fabulation, string figures, speculative feminism, science fact, so far. [...] Science fact and speculative fabulation need each other, and both need speculative feminism. I think of SF and string figures in a triple sense of figuring. First, promiscuously plucking out fibers in clot-ted and dense events and practices, I try to follow the threads where they lead in order to track them and find their tangles and patterns crucial for staying with the trouble in real and particular places and times. In that sense, SF is a method of tracing, of following a thread in the dark, in a dangerous true tale of adventure, where who lives and who dies and how might become clearer for the cultivating of multispecies justice. Second, the string figure is not the tracking, but rather the actual thing, the pattern and assembly that solicits response, the thing that is not oneself but with which one must go on. Third, string figuring is passing on and receiving, making and unmaking, picking up threads and drop-ping them. SF is practice and process; it is becoming- with each other in surprising relays; it is a figure for ongoingness in the Chthulucene."²⁸

Formeln syftar till att lösa upp åtskiljandet av praktik och teori, materialitet och immaterialitet, inifrån och utifrån. Kom ihåg: Belägenhet handlar om sårbarhet.²⁹

²⁶ Amy Hollywood, *Sensible ecstasy* (s 278)

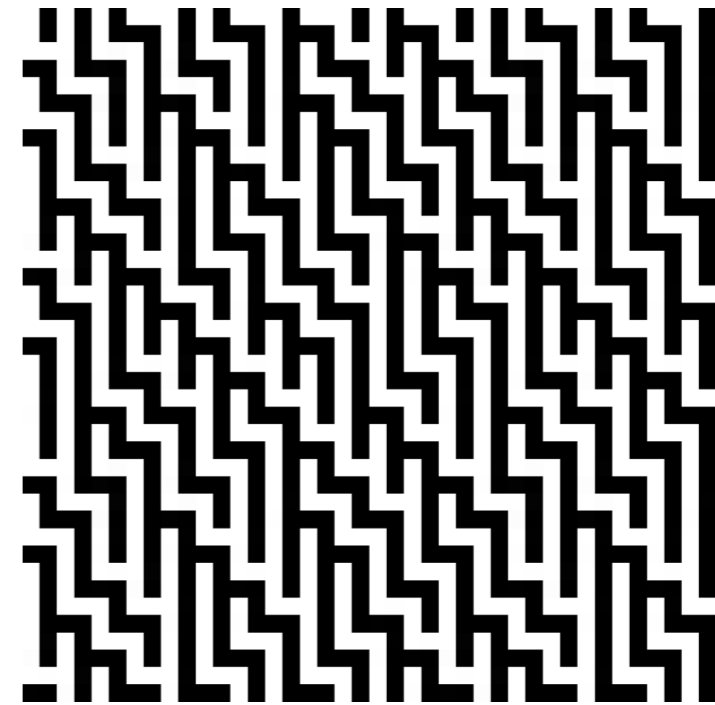
²⁷ Sara Ahmed, *Att leva feministiskt* (TankeKraft Förlag) 2017 (s 24)

²⁸ Donna Haraway, *Staying with the trouble - Making Kin in the Chthulucene* (Duke University Press) 2016 (s 3)

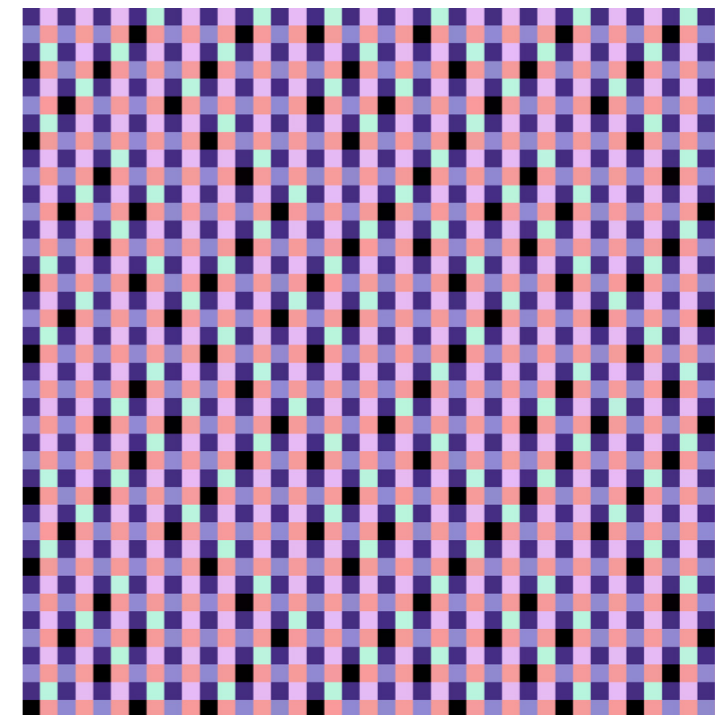
²⁹ "So location is about vulnerability. [...] There is no single feminist standpoint because our maps require too many dimensions for that metaphor to ground our visions."

Donna Haraway, *Situated Knowledges*, *Feminist Studies*, Vol. 14, No. 3. (Autumn, 1988), pp. 575-599

Bindning (att väva)

Dold information i bindningen (framhävd)

Konklusion

Resultatet av arbetet består av en installation av vävda sjok i silke, metaller, hår och glas, samt detta textmaterial som utgör en växelverkan mellan de olika röster som jag aktiverar i vävningen. Jag vet vilka några av rösterna är, men inte alla, och så måste det vara. Jag är många röster.

Vävningen är nu påbörjad, och den tar inte slut utan fortsätter pågå, ej möjlig att överblicka, inte heller att passera igenom. Den växer inåt och utåt utan början eller slut. Installationen har en expanderande kärna, som vävarna är avsnitt eller glimtar av en större helhet. Spiralen är en symbol, en rörelse, en kraft och en öppning: spiral=väv=spiral

Tack

Tack MESH, mina bästa kollegor: Maja Michælsdotter Eriksson, Klara Espmark, Nina Harra, Ellen Dynebrink, Lotta Grimborg och Emma Hasselblad. Tack Lea Porsager, min handledare. Tack Birgitta Nordström för samtal och silke. Tack Elinor Gustavsson, Marianne Davidsson och Helena Engarås i HDKs verkstæder. Tack Hilma af Klints Stiftelse. Tack Rebecca Lindsmyr, Patricia Bondesson Kavanagh och Anna Karlström Angerth för læsning och viktiga samtal. Tack Linda Shamma för värdefulla insikter som lade grund för detta projekt. Tack Magnus Haglund och Katarina Andersson.

Bildförteckning

- s. 6 Väv i koppar, stål och silke med glaskulor och hårlockar
- s. 8 Väv i koppar, stål och silke med glaskulor och hårlockar
- s. 10 närbild av hårlock i väven
- s. 14 närbild av koppartråd som hänger i en av spiralens yttre delar
- s. 18 foto över hela installationen på HDKs examensutställning, Göteborg 18-27 maj 2018
- s. 21 bindemönster
- s. 22 hästarna
- s. 23 2 vävar á 140x250 cm, varpflätor, tråkula
- s. 24 del av installationen i dagsljus
- s. 25 närbild av silverväven i dagsljus
- s. 26 närbild av silverväven, med spiralens inre skymtandes bakom
- s. 27 installationen i examensutställningen
- s. 28 efter nedmontering av installationen vid utställningens slut, en spiral av avtryck från människor som rört sig i installationen (golv av mdf-skivor klädda med svart papper)
- s. 30 närbild av hårlock, examensutställningen

Referenser

- Jonna Bornemark, *Kroppslighetens mystik: en filosofisk läsning av Mechthild von Magdeburg* (Volante) 2015
- Amy Hollywood, *Sensible ecstasy: mysticism, sexual difference and the demands of history* (University of Chicago Press) 2002
- Hilma af Klint – Abstrakt Pionjär* (Moderna Museet Stockholm) 2013
- H.P. Blavatsky, *Den hemliga läran* (Teosofiska bokförlaget Stockholm) 1966
- Albert von Schrenck-Notzing, *Phenomena of materialisation* (The Edinburgh Press) 1923
- Birgitta Nordström, *I ritens rum – om mötet mellan tyg och människa* (Licentiatuppsats i ämnet Konsthantverk vid Högskolan för design och konsthantverk – Konstnärliga fakulteten, Göteborgs universitet) 2016
- Donna Haraway, *Staying with the trouble - Making Kin in the Chthulucene* (Duke University Press) 2016

Besvärjelse s. 6

”Den första är det växande begäret, den andra den strömmande smärtan, den tredje den brännande förmimmelsen i själ och kropp, den fjärde den med stor vaksamhet bevakade ständiga föreningen.” s. 172

”Kärleken [minne] strömmar genom sinnena och stormar med alla dygder mot själen, Så länge kärleken växer i själen, så stiger denna stora längtan mot gud och strömmande öppnar hon sig för undret som kommer mot henne.” s. 191

”Då öppnades både hans sår och henens bröst: såren strömmade och bröstet flödade så att själen blev levande och frisk när han tog det blanka röda vinet i sin röda mun.” s. 166

”Då tog den helige Johannes det vita lammet [Jesus] med dess röda sår och la det mellan tänderna i hennes mun.” s. 137

”Den härliga vidhet och den söta evighet och det skarpa genomskådandet av alla ting och den besynnerliga förtrogenhet som utan avbrott bor mellan gud och varje själ, den består av så underbar ömhet att jag inte kan uttrycka det ens om jag besatt alla människors vishet och alla änglars stämma.” s. 174

”Däri har jag ett hus som heter smärtoriket, det är det hus i vilket min själ är fångad, min kropp.” s. 100

Jonna Bornemark, *Kroppslighetens mystik: en filosofisk läsning av Mechthild von Magdeburg* (Volante) 2015

”jag tänker ofta på denna långa uppfordrande mening när jag skriver och försöker skriva själv och jag önskar att jag vågade vara trogen mot den, att jag tordes slunga ut texten och inte dämpa den, följa våldets princip, nattens, tafatthetens, rädsans, som hon, Duras, alltid vara trogen mot vansinnet, det lysande, mot Emily L.”

”& NÄR DU FASTNAR I RÄDSLÄN

som du gör just nu om nätterna (’nattens saker’ som Duras kallar dem) och som du har gjort också tidigare så försöker du hålla dig fast vid bilden av Emily L. irrande i mörkret på kaptenens båt någonstans långt borta mellan de tropiska öarna på andra sidan jorden dit henens berömda dikter ännu inte hunnit fram

och det är ett slags tröst

men också motsatsen till tröst”

Sara Stridsberg, förord till *Emily L.* av Marguerite Duras (Modernista) 2011, s. V och VII